

Siilinjärven yrittäjyyskasvatuksen toimintamalli

perusopetus ja lukio

SIILINJÄRVI

Sisältö

1. Johdanto
2. Kohti suunnitelmallista yrittäjyyskasvatusta
3. Periaatteet ja tavoitteet
4. Yrittäjyyskasvatus opetussuunnitelmissa
5. Yrittäjyyskasvatuskartta, yhteenveto
6. Yrittäjyyskasvatuskartta, vuosiluokat 1-2
7. Yrittäjyyskasvatuskartta, vuosiluokat 3-6
8. Yrittäjyyskasvatuskartta, vuosiluokat 7-9
9. Yrittäjyyskasvatuskartta, lukio

SIILINJÄRVI

Johdanto

Koulutuksella on kautta aikojen pyritty vastaamaan ajankohtaisiin ja ennakoituihin osaamistarpeisiin. Murroksenomaisesti muuttuvassa maailmassa oppijat kaipaavat muun muassa tukea oman elämänsä hallintaan, valmiuksia vaikuttaa elinympäristöönsä ja tulevaisuususkoa. Koska yrittäjyyskasvatus ja talousosaamisen edistäminen tuottavat tietoja, taitoja ja asenteita, joiden avulla oppijat voivat rakentaa tulevaisuuttaan, toteuttaa haaveitaan ja elää omannäköistä elämää, on Siilinjärvellä nähty tarpeelliseksi edistää yrittäjyyskasvatusta perusopetuksessa ja lukiossa. Tällä suunnitelmalla pyritään vahvistamaan oppimisen, arjen ja työelämän kannalta välttämätöntä osaamista, mutta myös taitoja yhteiskunnassa osallistumiseen, vaikuttamiseen, vastuunkantoon ja yhdessä elämiseen. Tavoitteena on myös vahvistaa koulujen yhteistyötä työ- ja elinkeinoelämän kanssa sekä lisätä yleisesti yrittäjämyönteisyyttä.

Tämä suunnitelma on laadittu valtuustoaloitteen ”Yrittäjyyskasvatuksen vahvistaminen Siilinjärven perusopetuksessa ja lukio-opetuksessa” pohjalta. Käsitellessään valtuustoaloitetta sivistyslautakunta päätti, että vuoden 2026 aikana laaditaan aloitteen mukainen yrittäjyyskasvatuksen toimintamalli, joka kattaa perusopetuksen ja lukio-opetuksen. Tämän toimintamallin laatimiseen ovat osallistuneet: sivistysjohtaja, rehtoreita, elinkeinopäällikkö ja kunnan alueella toimivien yrittäjäyhdistysten puheenjohtajat.

Tämä toimintamalli on hyväksytty sivistyslautakunnassa 17.11.2026. Jatkossa tätä toimintamallia päivitetään säännöllisesti. Päivittämisestä vastaa opetuspalveluiden yrittäjyyskasvatuksen ohjausryhmä, jonka nimeää sivistysjohtaja.

SIILINJÄRVI

Kohti suunnitelmallista yrittäjyyskasvatusta

Yrittäjyyskasvatus on rohkaisemista, itse tekemistä, omien vahvuuksien löytämistä, taitojen kehittämistä, riskien turvallista ottamista, mahdollisuuksiin tarttumista, oivaltamista, keksimistä ja itseluottamuksen vahvistamista. Tunnusomaista yrittäjyyskasvatukselle on, että oppiminen tapahtuu aidoissa tilanteissa omien kokemusten kautta. Yrittäjyyskasvatuksessa toteutetaan pedagogiikkaa, joka kehittää kokonaisvaltaisesti lasten ja nuorten oman elämän hallintaa sekä yrittäjämäisiä taitoja ja asennetta.

Yrittäjyyskasvatus on elämässä tarvittavien tietojen, taitojen ja valmiuksien oppimista. Yrittäjyyskasvatus ei ole vain yrittäjäksi kasvamista, vaan tavoitteena on kokonaisvaltainen asenteen ja taitojen kehittäminen.

Yrittäjyyskasvatus auttaa oppijaa tunnistamaan omat luontaiset ja henkilökohtaiset vahvuutensa, rohkaisee kokeilemaan uusia tapoja oppia sekä kehittämään ja vahvistamaan vuorovaikutustaitoja. Parhaimmillaan se toteutuu yhteistyössä työelämän kanssa, jolloin oppija saa kokemuksen mitä tuleva työelämä häneltä odottaa. Yrittäjyyskasvatuksessa oppija saa kokemuksen asioihin vaikuttamisesta, mikä lisää luottamusta tulevaisuuteen.

Yrittäjyyskasvatus voidaan jakaa kolmeen lähestymistapaan, jotka kaikki tarvitaan kokonaisvaltaisessa yrittäjyyskasvatuksessa. On oppimista yrittäjyydestä, oppimista yrittäjäksi sekä oppimista yrittäjämäisen pedagogiikan avulla. Oppiminen yrittäjyydestä on sitä, että yrittäjyyttä käsitellään eri aineissa ilmiönä sekä opinto-ohjauksen näkökulmasta. Oppiminen yrittäjäksi on sisäisen ja ulkoisen yrittäjyyden taitojen vahvistamista. Oppiminen yrittäjämäisen pedagogiikan avulla tarkoittaa sitä, että jokainen kasvattaja on osaltaan yrittäjyyspedagogi ja yrittäjyys näkyy toiminnallisena pedagogiikkana.

Yrittäjyyskasvatus tukee opetussuunnitelmien toteuttamista. Tämä suunnitelma rakentuu opetussuunnitelmien perusteiden, paikallisten opetussuunnitelmien sekä yrittäjyyskasvatuksen yleisten tavoitteiden muodostamalle kivijalalle. Periaatteet ja tavoitteet määrittelevät sen, mihin yhdessä pyrimme. Yrittäjyyskasvatuskartta kertoo, mitä konkreettisesti lapset ja nuoret tekevät.

SIILINJÄRVI

Periaatteet ja tavoitteet

Tämän suunnitelman periaatteet ja tavoitteet nojaavat Siilinjärven kunnan kuntastrategiaan. Yrittäjyyskasvatus rakentuu kunnan mission mukaisesti yhteistyölle, joka tuottaa oppijalle hyvinvointia ja lisää alueen elinvoimaa.

Yrittäjyyskasvatuksen avulla voidaan vastata kuntastrategian tavoitteisiin kaikkiin tavoitteisiin.

- Sillä tuetaan kasvua ja uudistumista
- Hyvin toteutettu yrittäjyyskasvatus on osa laadukasta perusopetusta ja lukiokoulutusta
- Yrittäjyyskasvatuksen keskiössä on oppijan omien mahdollisuuksien täysimääräinen hyödyntäminen, joka vahvistaa yksilön hyvinvointia
- Kuntatalouden kestävyydessä alueen elinvoima on avain asemassa.

SIILINJÄRVI

Yrittäjyyskasvatus opetussuunnitelmissa

Perusopetuksen opetussuunnitelmassa on esitetty seitsemän laaja-alaisen osaamisen tavoitetta, yksi näistä tavoitteista on: työelämätaidot ja yrittäjyys. Työelämätaidot ja yrittäjyys kokonaisuuden tavoitteena on mm. seuraavaa:

- ✓ Oppilas saa kokemuksia, jotka auttavat oivaltamaan yrittäjyyden merkityksen ja mahdollisuudet.
- ✓ Koulutyö järjestetään niin, että oppilaat voivat kartuttaa työelämätuntemustaan, oppia yrittäjämäistä toimintatapaa.
- ✓ Oppilaita opetetaan tuntemaan lähialueen elinkeinoelämän erityispiirteitä ja keskeisiä toimialoja.
- ✓ Koulutyössä opitaan ryhmätoimintaa, projektityöskentelyä ja verkostoitumista. Koulussa harjaannutaan työskentelemään itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa sekä toimimaan järjestelmällisesti ja pitkäjänteisesti.
- ✓ Oppilaita rohkaistaan suhtautumaan uusiin mahdollisuuksiin avoimesti ja toimimaan muutostilanteissa joustavasti ja luovasti. Heitä ohjataan tarttumaan asioihin aloitteellisesti vaihtoehtoja etsien.

Lukion opetussuunnitelmassa on esitetty kuusi laaja-alaisen osaamisen tavoitetta, yksi näistä tavoitteista on: yhteiskunnallinen osaaminen, joka sisältää yrittäjyyden. Tämän kokonaisuuden tavoitteena on mm. seuraavaa:

- ✓ Asenne: Opiskelija sisäistää yritteliään ja uudistumishenkisen asenteen eri elämänalueilla.
- ✓ Kansalaistaidot ja kriittinen ajattelu: Kyky toimia yhteiskunnan jäsenenä, ymmärtää omien tekojen ja valintojen merkitys sekä taito arvioida kriittisesti yhteiskunnallista keskustelua, mediaa ja informaatiota.
- ✓ Taloudellinen toimeliaisuus: Taloudellisten peruskäsitteiden ja ilmiöiden ymmärtäminen (kuten työllisyys, yrittäjyys ja kulutus) sekä taloudellisen ajattelun ja oman talouden hallinnan taidot.
- ✓ Suuntautuminen: Osa-alue tukee suoraan siirtymistä jatko-opintoihin ja työelämään

Laaja-alainen osaaminen muodostaa kaikkia oppiaineita ja koulun toimintakulttuuria yhdistävän tekijän. Opetuksessa laaja-alainen osaaminen eheyttää oppiaineita: sitä ei opeteta omana oppiaineenaan, vaan se sisältyy kaikkiin oppiaineisiin ja ohjaa koulun toimintakulttuuria.

SIILINJÄRVI

Yrityskummitoiminta

Yrityskummitoiminta opetuksessa tarkoittaa koulujen ja paikallisten yritysten tai elinkeinoelämän asiantuntijoiden välistä yhteistyötä, jossa yritys tai yrittäjä toimii tietyn opetusryhmän, luokan tai oppilaitoksen ”kummina”. Siilinjärvellä ei ole toistaiseksi ollut yrityskummitoimintaa. Tämä toimintamalli kannustaa kokeilemaan ja pilotoimaan kummitoimintaa.

Miten yrityskummitoiminta voi käytännössä näkyy opetuksessa?

- **Vierailut ja oppitunnit:** Kummiyrittäjä vierailee oppilaitoksessa kertomassa yrittäjyydestä, omasta urastaan ja talouden perusteista. Vastaavasti opiskelijat voivat vierailla kummiyrityksessä tutustumassa sen aitoon toimintaan.

- **Projekti- ja ilmiöoppiminen:** Yritys voi antaa opiskelijoille todellisia työelämän haasteita tai toimeksiantoja ratkaistavaksi osana opintoja (esimerkiksi markkinointisuunnitelman teko tai tuoteidean kehittäminen).

- **Nuorten omien yritysten mentorointi:** Kun oppilaitoksessa hyödynnetään oppimisohjelmia, kuten Nuorten NYT:n Vuosi yrittäjänä -ohjelmaa, yrityskummi voi toimia mentorina ja sparraajana nuorten perustamille harjoitusyrityksille.

- **Työelämätaitojen oppiminen:** Kummi tuo opetukseen näkökulmaa siitä, mitä taitoja tulevaisuuden työelämässä tarvitaan (esim. vuorovaikutus, tiimityö ja resilienssi).

Siilinjärven yrittäjät ja MTK-Siilinjärvi ovat valmiita yhdessä koulujen kanssa pilotoimaan mallia.

SIILINJÄRVI

Yrittäjyyskasvatuskartta, yhteenveto

	Vuosiluokat 1-2	Vuosiluokat 3-6	Vuosiluokat 7-9	Lukio
Teema	Lähiympäristö ja yhteistyö	Ammatit ja yhteiskunta, vuorovaikutus ja oman vahvuudet	Vastuullinen talous ja omat uravalinnat	Taidot ja osaaminen
Tavoite	Lapset tutustuvat yrittäjyyteen lähellä omaa arkea. Kädentaidot ja leikinomaisuus ovat tärkeässä roolissa herättämään luovuttaa ja ideointia. Oppilaat havaitsevat omat ja toisten vahvuudet ja oppivat toimimaan yhteistyössä.	Oppilaat tutustuvat ammatteihin, pääsevät kokeilemaan työtehtäviä sekä yrittäjänä toimimista. Harjoitellaan erilaisia työelämätaitoja vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Tuetaan oppilaan omien vahvuuksien löytämistä positiivisen pedagogiikan keinoin. Siinä painottuvat omien vahvuuksien tunnistaminen ja rohkea kokeilukulttuuri. Oppilaan yritteliäisyyden, aloitekyvyn ja omatoimisuuden kehittymistä, samoin kuin vastuullisuutta, innovatiivisuutta ja luovuutta, tuetaan aktiivisesti.	Opitaan vastuullisuuteen ja talouteen liittyviä asioita, sekä omasta että yhteiskunnallisesta näkökulmasta. Tavoitteena on herättää kiinnostusta työhön ja alueen elinkeinoelämään. Oppilasta autetaan tunnistamaan, missä hän on hyvä ja mitä hän haluaa oppia lisää. Yhdeksännellä luokalla tehtävät koulutusvalinnat helpottuvat, kun on päässyt kokeilemaan erilaisia asioita.	Lukiossa katse on vahvasti tulevaisuudessa ja koulutusvalinnoissa. Yrittäjyyskasvatuksen päätavoite on tukea opiskelijoiden kasvua aktiivisiksi ja vastuullisiksi yhteiskunnan jäseniksi. Omat taidot ja erityisesti potentiaali on tärkeä huomata. Lukiossa avataan työelämän ja yrittäjyyden ikkunoita monipuolisesti sekä tarjotaan mahdollisuus kokeilla yrittäjyyttä. Taito kehittää itseä, omaa osaamista ja ryhmää. Kyky rakentaa oma unelmatulevaisuutensa

Yrittäjyyskasvatuskartta, vuosiluokat 1-2

Teema	Lähiympäristö ja yhteistyö
Tavoite	Lapset tutustuvat yrittäjyyteen lähellä omaa arkea. Kädentaidot ja leikinomaisuus ovat tärkeässä roolissa herättämään luovuttaa ja ideointia. Oppilaat havaitsevat omat ja toisten vahvuudet ja oppivat toimimaan yhteistyössä.
Miten?	Harjoitellaan erilaisia työelämätaitoja vuorovaikutuksessa toisten kanssa, mm. joustavuus, luovuus, sinnikkyys, pitkäjänteisyys ja innostuminen. Tutustutaan yhteiskunnan toimintaan vierailujen ja vierailijoiden avulla, esimerkiksi maatilavierailut koulun läheiselle tilalle. Osallistetaan oppilaita ja annetaan heille vastuuta erilaisten tapahtumien, välituntien, tempausten ja kouluarjen järjestelyissä. Yrityskylä luokkahuoneessa – Yrityskylä Mini: Yrityskylä Mini – Nuorten NYT Tämä Toimii! | Teknologiakasvatusprojekti ekaluokkalaisille Monialaisia oppimiskokonaisuuksia, yhteisiä teemapäiviä ja projekteja kehitetään ja toteutetaan eri luokkien kesken sekä yhdessä yrittäjyyskasvatuksen kumppaneiden kanssa. Sosiaalisten taitojen, itseilmaisun ja esiintymisen harjoittelu esim. äidinkielen tunneilla pikkuesitysten myötä tai koulun juhlissa. Vastuullinen kuluttaminen, palkka ja raha - käsitteisiin tutustuminen: esim. ympäristöopin tunneilla arvo- ja arkikeskusteluissa, matematiikan tunneilla. Kierrätys, kestävä kehitys ja vastuullisuus osana yrittäjyyttä esim. ympäristöopissa käsitetasolla, valintoja ja tekoja käsitöissä ja arkiympäristössä sekä muissa tarvikehankinnoissa.

Yrittäjyyskasvatuskartta, vuosiluokat 3–6

Teema	Ammatit ja yhteiskunta, vuorovaikutus ja oman vahvuudet
Tavoite	Oppilaat tutustuvat ammatteihin, pääsevät kokeilemaan työtehtäviä sekä yrittäjänä toimimista. Harjoitellaan erilaisia työelämätaitoja vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Tuetaan oppilaan omien vahvuuksien löytämistä positiivisen pedagogiikan keinoin. Siinä painottuvat omien vahvuuksien tunnistaminen ja rohkea kokeilukulttuuri. Oppilaan yritteliäisyyden, aloitekyvyn ja omatoimisuuden kehittymistä, samoin kuin vastuullisuutta, innovatiivisuutta ja luovuutta, tuetaan aktiivisesti.
Miten?	Kehitetään oppilaan itse- ja vertaisarvioinnin taitoja. Arvioidaan omaa toimintaa ja ryhmän työskentelyä. Oppilaat osallistuvat oppimisen tavoitteiden asettamiseen ja toiminnan suunnitteluun sekä arviointiin. Opiskellaan ilmiö – tai projektioppimisen keinoin. Vahvistetaan oppilaan ymmärrystä talouden merkityksestä oman talouden, yrittäjyyden ja yhteiskunnan näkökulmasta. Sinnikkyyden merkitys kaikissa talousasioissa, esimerkiksi säästäminen ja sijoittaminen. Oppilaat yrittäjinä: myyjäiset, toripäivä, varainkeruukampanjat tai Yrityssankari-ohjelma (Innostava seikkailu yrittäjyyteen odottaa! Yrityssankari – NYT) Yrityskylävierailu kuudennella luokalla ja siihen liittyvät ennakkotehtävät sekä yhteiskuntaopin oppisisällöt. Mahdolliset vierailut lähialueen yrityksiin. Monialaisia oppimiskokonaisuuksia, yhteisiä teemapäiviä ja projekteja kehitetään ja toteutetaan eri luokkien kesken sekä yhdessä yrittäjyyskasvatuksen kumppaneiden kanssa. Eri ammatteihin tai yrittäjyyteen tutustuminen haastattelemalla omaa vanhempaa, isovanhempaa, kummia, siistijää, keittäjää, kiinteistönhoitajaa tai muita koulun aikuisia. Harjoitellaan omien mielipiteiden esittämistä ja esiintymistä. Tuotesuunnittelua käsityötunneilla.

Yrittäjyyskasvatuskartta, vuosiluokat 7-9

Teema	Vastuullinen talous ja omat uravalinnat
Tavoite	Opitaan vastuullisuuteen ja talouteen liittyviä asioita, sekä omasta että yhteiskunnallisesta näkökulmasta. Tavoitteena on herättää kiinnostusta työhön ja alueen elinkeinoelämään. Oppilasta autetaan tunnistamaan, missä hän on hyvä ja mitä hän haluaa oppia lisää. Yhdeksännellä luokalla tehtävät koulutusvalinnat helpottuvat, kun on päässyt kokeilemaan erilaisia asioita.
Miten?	Rohkaistaan oppilasta omia vahvuuksiaan käyttämällä omatoimisuuteen ja yritteliäisyyteen. Tuetaan vuorovaikutustaitojen kehittymistä erilaisilla yrittäjyyttä ja työelämätaitoja toteuttavilla opiskelumenetelmillä, projekteilla ja koulun sisäisillä toiminnoilla sekä harjoitellaan työelämässä tarvittavia yhteistyötaitoja ja käyttäytymistä työyhteisöissä. Monialaisia oppimiskokonaisuuksia, yhteisiä teemapäiviä ja projekteja kehitetään ja toteutetaan eri luokkien kesken sekä yhdessä yrittäjyyskasvatuksen kumppaneiden kanssa. Toteutetaan yrittäjyyskasvatusta oppiainerajat ylittäen säännöllisesti ja tavoitteellisesti. Oppilaiden TET-jaksot. Mahdollistetaan opettajien osallistuminen opetet:iin. Maaseutu ammattiin ry:n järjestämät vierailut ja materiaalit. Oppeja vahvuuksien ja osaamisen tunnistamiseen Oma työ – NYT, Vuosi yrittäjänä – yläkoulu Vuosi yrittäjänä - yläkoulu – NYT, Oppimiskokonaisuus taloudesta yläkoululaisille Taloussankari – NYT Yrityskylävierailu yhdeksännellä luokalla ja siihen liittyvät ennakkotehtävät. Nuorten (13 – 28 vuotiaiden) 4H yrittäjyys kunnan tukemana (sisältää kesätyötuen sekä yrittäjyyskoulutuksen)

Yrittäjyyskasvatuskartta, lukio

Teema	Taidot ja osaaminen
Tavoite	Lukiossa katse on vahvasti tulevaisuudessa ja koulutusvalinnoissa. Yrittäjyyskasvatuksen päätavoite on tukea opiskelijoiden kasvua aktiivisiksi ja vastuullisiksi yhteiskunnan jäseniksi. Omat taidot ja erityisesti potentiaali on tärkeä huomata. Lukiossa avataan työelämän ja yrittäjyyden ikkunoita monipuolisesti sekä tarjotaan mahdollisuus kokeilla yrittäjyyttä. Taito kehittää itseä, omaa osaamista ja ryhmää. Kyky rakentaa oma unelmatulevaisuutensa.
Miten?	Opiskelija tutustuu uusiin työn, yrittäjyyden ja taloudellisen toimeliaisuuden muotoihin muodostaakseen käsityksen siitä, millaista osaamista nyt ja tulevaisuudessa tarvitaan. Opiskelijalle tarjotaan oppimiskokemuksia, jotka kannustavat ennakkoluulottomuuteen, aloitteellisuuteen, yrittäjämäiseen toimintaan, yhteistyöhön, vastuullisuuteen sekä rakentavaan ongelmanratkaisuun kestävän tulevaisuuden periaatteiden mukaisesti. Opiskelijan yrittäjyys- ja työelämävalmiuksia syvennetään eri oppiaineissa osana opintojaksoja (esim. valinnaiset yrittäjyyden opintojaksot, opinto-ohjaus, yhteiskuntaoppi) ja opiskelujen ohjausta sekä muissa lukion toiminnoissa kehittämällä erityisesti monipuolisia lukion ja työelämän sekä lukion, yritysten ja kolmannen sektorin välisiä yhteistyömuotoja. Esimerkkejä lukion yrittäjyyskasvatustoiminnasta: Intoa sijoittamiseen ja osakesäästämiseen toisen asteen opiskelijoille! Sijoittajakoulu - opiskele sijoittamista ja osakesäästämistä Pörssisäätiön Nuorten pörssilähettiläs-koulutus Vuosi yrittäjänä – Toinen aste Vuosi yrittäjänä – toinen aste – NYT Golf ja yrittäjyys –opintojakso yhdessä Tarina Golfin kanssa. OP3 Jatko-opinnot ja työelämä –opintojakso Maaseutu ammattiin ry:n järjestämät vierailut ja materiaalit.